

TAAKDELEGATIE:

MET EEN GERUST HART DE TAAK UIT HANDEN GEVEN

Mr. K.G.M. van Dijk - Fleetwood-Bird

Disclosure belangen spreker

(potentiële)
belangenverstrengeling

Geen

Voor bijeenkomst mogelijk
relevante relaties met bedrijven

Geen

- Sponsoring of onderzoeksgeld
- Honorarium of andere (financiële) vergoeding
- Aandeelhouder
- Andere relatie, namelijk ...

- geen
- Medisch Ondernemen
- Geen
- Geen
- Docent gezondheidsrecht
Erasmus Universiteit
Rotterdam, sectie Recht van de
gezondheidszorg

TAAKDELEGATIE

- Klacht- en tuchtrecht algemeen.
- Regeling aansprakelijkheid voor hulppersonen: civiel- en tuchtrecht.
- Voorbehouden handelingen: de relevante wet- en regelgeving op het gebied van taakdelegatie.
- Jurisprudentie tuchtrecht: recente praktijkvoorbeelden. Wanneer kan een tandarts worden aangesproken op het handelen van zijn of haar medewerkers?
- Take home messages: wat kan u doen om ervoor te zorgen dat u met een gerust hart de taak uit handen geeft in uw praktijk?

KLACHTRECHT – WETSFAMILIE

Wetsfamilie

- Kwaliteitswet zorginstellingen (KZI)
- Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ)
- Wet klachtrecht cliënten zorgsector (WKCZ) Vanaf 1 januari 2016: Wkkgz.
- Wet beroepen individuele gezondheidszorg (Wet BIG)

KLACHT- EN TUCHTRECHT

Bestaande klachtmogelijkheden:

- 1 het inschakelen van een **klachtenfunctionaris** of patiëntenvertrouwenspersoon
- 2 het voorleggen van een klacht aan de **klachtencommissie** als geregeld in de Wet klachtrecht cliënten zorgsector (**Wkcz**)
- 3 het indienen van een klacht over een in artikel 3 Wet BIG genoemde hulpverlener bij het regionale **tuchtcollege**
- 4 het indienen van een **claim**, in gevallen waarin de patiënt meent dat verwijtbaar handelen tot schade heeft geleid. (**civiel recht**)

TUCHTRECHT

Wet BIG: Wie verschijnt er voor de tuchtrechter?

- Wel: **Artikel 3 beroepen**: Apotheker, Arts, Fysiotherapeut, Gezondheidszorg psycholoog, Psychotherapeut, **Tandarts**, Verloskundige, Verpleegkundige.

Wettelijk beschermde beroepstitel, BIG-register, Tuchtrect. (Zwaar regime).

- Niet: **Artikel 34 beroepen** : Apothekersassistent, Diëtist, Ergotherapeut, Huidtherapeut, Klinisch fysicus, Logopedist, **Mondhygiënist**, Oefentherapeut Cesar, Oefentherapeut Mensendieck, Optometrist, Orthoptist, Podotherapeut, Radiodiagnostisch laborant, Radiotherapeutisch laborant, **Tandprotheticus**, Verzorgende in de individuele gezondheidszorg (VIG'er).

Wettelijk beschermde opleidingstitel, geen tuchtrect. Wel verenigingstuchtrect. (Licht regime).

TUCHTRECHT

Nieuw: **Artikel 36a experimenteerregeling**: Physician assistant, Klinisch technoloog, Verpleegkundig specialist.

Wettelijk beschermde opleidingstitel, geen wettelijk register, wel tuchtrecht (alleen beperkte maatregelen in hoedanigheid van verpleegkundige).

Uitvoeren voorbehouden handelingen: tijdelijk zelfstandige bevoegdheid voor 5 jaar om te bezien of deze beroepen onder artikel 3 moeten gaan vallen.

TUCHTRECHT

Waar wordt aan getoetst?

De **Wet BIG** heeft twee globale tuchtnormen.

1ste tuchtnorm: Art. 47, eerste lid onder a van de Wet BIG: *“enig handelen of nalaten in strijd met de **zorg** die hij behoort te betrachten ten opzichte van de patiënt”*

2de tuchtnorm: Art. 47, eerste lid onder b Wet BIG, heeft betrekking op gedragingen die niet door de eerste norm worden bestreken, maar niettemin strijdig zijn met het belang van een goede uitoefening van de gezondheidszorg.

MAATREGEL

Er kan door het tuchtcollege een maatregel worden opgelegd.

De maatregelen van **art. 38 Wet BIG** zijn:

- een waarschuwing
- een berisping
- een geldboete
- een schorsing van de inschrijving in het register van ten hoogste 1 jaar
- gedeeltelijke ontzegging van de bevoegdheid
- doorhaling van de inschrijving in het register.

Een patiënt kan naast een tuchtrechtelijke procedure altijd nog een civielrechtelijke procedure starten.

KLACHTRECHT

- In de gezondheidszorg wordt er wat af geklaagd. In 2014 zijn er bij de Regionale Tuchtcolleges 1575 klachten binnengekomen, waarvan 121 klachten tegen tandartsen. Het jaar daarvoor: 104 klachten.
- Het huidige klachtrecht gaat op de schop: op 1 januari 2016. Het wetsvoorstel Wet kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg ([Wkkgz](#)) is 6 oktober jl. aangenomen door de Eerste Kamer. Het wetsvoorstel is de voortzetting van het in juni 2010 ingediende wetsvoorstel Wet cliëntenrechten zorg (Wcz).
- Wkkgz vervangt de huidige regelgeving vastgelegd in de Kwaliteitswet zorginstellingen (Kwz) en de Wet klachtrecht cliënten zorgsector ([Wkcz](#)).
[Wkkgz](#): Veel veranderingen voor eerstelijns hulpverleners!

AANSPRAKELIJKHEID VOOR HULPPERSONEN

Onderscheid:

- civielrechtelijke aansprakelijkheid
- tuchtrechtelijke aansprakelijkheid

CIVIEL RECHT

Toerekening krachtens de wet:

art. 6:76 BW: Maakt de schuldenaar bij de uitvoering van een verbintenis gebruik van de hulp van andere personen, dan is hij voor hun gedragingen op gelijke wijze als voor eigen gedragingen.

Contractuele aansprakelijkheid:

- Grondslag BHOVK en grondslag voor de vordering is wanprestatie: een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de verbintenis: art. 6:74 BW.

CIVIEL RECHT

Buitencontractuele aansprakelijkheid:

Onrechtmatige daad art. 6:162 BW

Kwalitatieve aansprakelijkheden:

- I aansprakelijkheid voor hulppersonen voor een ondergeschikte - art. 6:170 BW.
- II een niet-ondergeschikte - art. 6:171 BW.

JURISPRUDENTIE CIVIEL

- Het uitgangspunt van de civiele rechter lijkt in de afgelopen jaren onveranderd en duidelijk: de rechter toetst de aansprakelijkheid van de werkgever zoals verwoord in art. 6:76 en 6:170 BW.
- Meest bekende uitspraken:
 - HR 31 mei 1968, NJ 1968, 323. 'Nuboer'
 - HR 10 januari 1997, LJN ZC2245 'Tandarts-waarnemer'
 - HR 14 juni 2002, LJN AE0657 'Geldnet'
- Weinig uitspraken i.v.m. centrale as 7: 462 BW.

REGELING TUCHTRECHT

Tuchtrechtelijke verwijtbaarheid gaat men uit van de **Wet BIG**.

- Toets 1ste tuchtnorm: zorgvuldigheid, art. 47, lid 1 onder a van de Wet BIG.
- Alleen BIG geregistreerden verschijnen voor de tuchtrechter. Dus geen dokters- of tandartsassistenten (behalve als ze ook verpleegkundigen zijn).
- Het uitgangspunt: *individuele* tuchtrechtelijke verwijtbaarheid. Niet snel verantwoording voor het handelen van een ander.
- Toets: de regeling van de voorbehouden handelingen. Maatstaf bevoegdheid – bekwaamheid - voldoende toezicht.

REGELING VOORBEHOUDEN HANDELINGEN

- **Art. 36 Wet BIG:** bevoegdheid om op eigen gezag bepaalde handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg te verrichten.

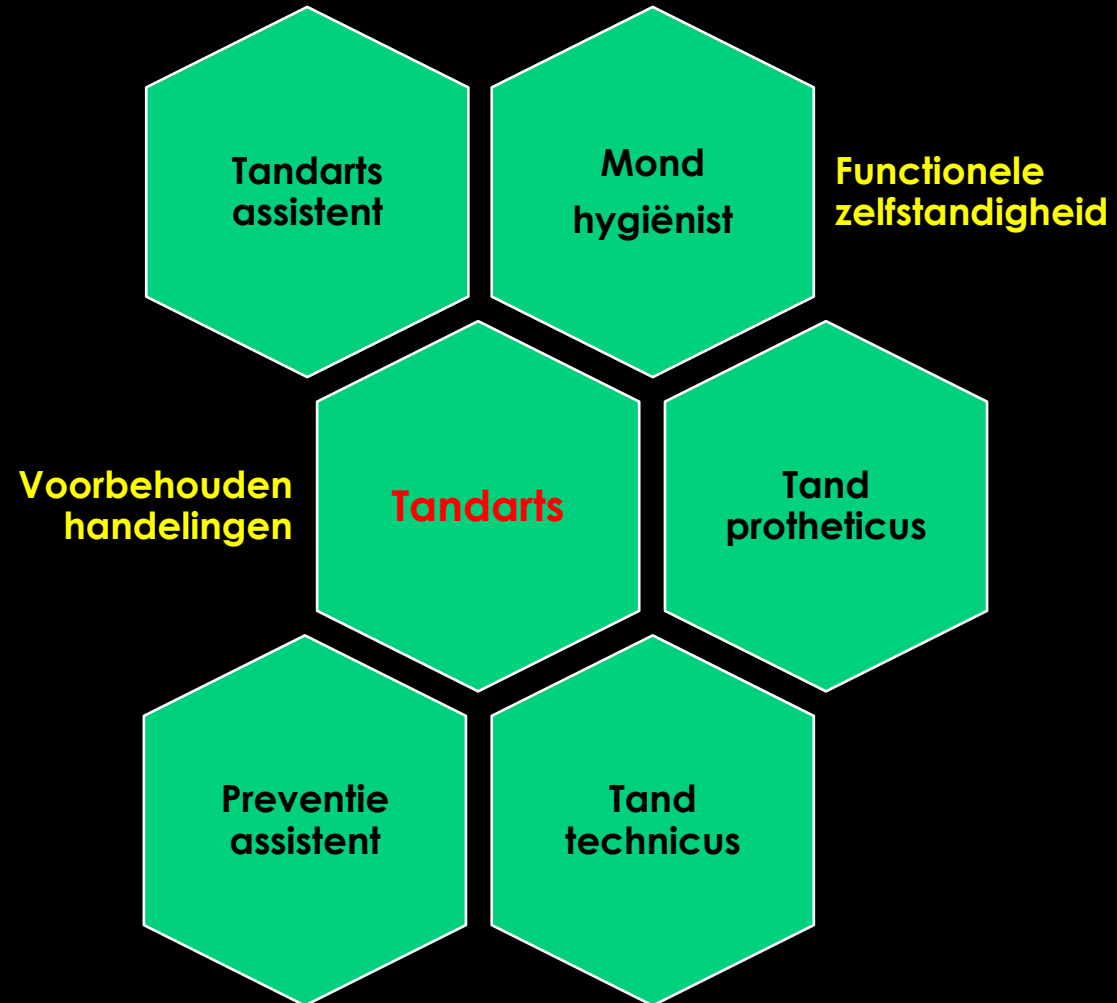
REGELING VOORBEHOUDEN HANDELINGEN

Tandheelkundige voorbehouden handelingen:

- Het uitvoeren van 'heelkundige handelingen'.
- Het geven van injecties.
- Het onder narcose brengen.
- Het maken van röntgenopname.
- Het voorschrijven van UR-medicatie.

Heelkundige handeling: een handeling op het gebied van de geneeskunst, waarbij de samenhang van weefselen wordt verstoord, die zich niet direct herstellen.

DE PRAKTIJK ANNO NU?

FUNCTIONELE ZELFSTANDIGHEID

De **mondhygiënist** heeft, in opdracht van de tandarts, **functionele zelfstandigheid** voor:

- Het toepassen van lokale anesthesie door het geven van een injectie.
- Het behandelen van primaire caviteiten door middel van preparatie ten behoeve van restauratie met plastische vulmaterialen.

Voor deze handelingen heeft de tandarts dus nog steeds alle verantwoordelijkheid in het kader van de Wet BIG. Er hoeft alleen geen sprake te zijn van de mogelijkheid van tussenkomst. Wel moet er adequate opvang zijn bij calamiteiten. Voor alle andere voorbehouden handelingen van de mondhygiënist (zoals extracties, prepareren van grote caviteiten) gelden de overige voorwaarden onverkort.

TWEEDE EVALUATIE WET BIG

Ontwikkelingen:

- **Tweede evaluatie Wet BIG (2013)**. Belangrijkste uitkomsten t.a.v. mondzorg en voorbehouden handelingen:
- 22% van de tandartsen geeft aan dat de tandartsassistente een wettelijk beschermde titel moet krijgen. 45% vindt dat de preventieassistent dit moet krijgen.
- Mondhygiënist: 46% is titel voor tandartsassistenten en 53% voor preventieassistent.
- 46% van de tandartsen geeft het correcte antwoord over de bevoegdheid van mondhygiënist. 43% van de mondhygiënist is correct over de eigen bevoegdheid.

TWEEDE EVALUATIE WET BIG

Opdrachtverlening mondeling zonder schriftelijke bevestiging:

Opdrachtverlening voor röntgenfotos:

- aan tandartsassistente 60%
- aan mondhygiënist 29%. Voor locale anesthesie 28%. (was eerst 47%)

Schriftelijke opdracht in protocol:

Opdrachtverlening voor röntgenfotos:

- Aan tandartsassistente 33%
- Aan mondhygiënist 16%. Voor locale anesthesie: 20%

VERANDERINGEN

Wat gaat er allemaal veranderen voor zorgaanbieders?

- Wkkgz De vergewisplicht.

VERANDERINGEN?

(concept) Wetsvoorstel modernisering tuchtrecht Wet BIG:

- *Voorbehouden handelingen in Amvb: flexibiliteit.*
- De regeling voor mondhygiënisten blijft gelijk. Geen artikel 3 beroep. De huidtherapeuten gaan wel van een art. 34 naar een artikel 3 beroep. Van het 'lichte' naar het 'zware' regiem.

JURISPRUDENTIE TUCHTRECHT

Voorbeelden:

- RTG Eindhoven, 29 februari 2012, nr. 2012.1072, ECLI:NL:TGZREIN:2012:YG1821. (tandarts in loondienst maatschap)
- CTG 15 april 2014, c.2013.009, ECLI:NL:TGZRCTG:2014: 132.) (tandartsassistente)
- CTG 13 augustus 2013, c.2012.471, ECLI:NL:TGZRCTG:2013:69. (tandarts-waarnemer)
- RTG Groningen, 22 oktober 2013, nr. T2012/03, T2013/03, T2013/01. ECLI:NL:TGZRGRO:2013:19 (mondhygienist I)
- RTG Zwolle, 1 november 2013, nr. 2012.234. ECLI:NL:TGZRZWO:2013:48.(mondhygienist II)
- RTG Den Haag, 24 november 2015, nr. 2014-153b. ECLI:NL:TGZRSGR:2015:146 (tandartsassistente)

RTG EINDHOVEN, 29 FEBRUARI 2012, NR.
2012.1072, (TANDARTS IN LOONDIENST
MAATSCHAP)

- Tandarts C in loondienst van tandarts A.
- Tandarts C is niet BIG-geregistreerd omdat hij in Duitsland is opgeleid.
- Is tandarts A verantwoordelijk voor behandelingen van tandarts C?

CTG 15 APRIL 2014,
C.2013.009, (TANDARTSASSISTENTE)

- Is de tandartsassistente voldoende bekwaam tot het verrichten van de voorbehouden handeling?
- Circulaire 2008-01-IGZ: een opleiding door uitsluitend de opdrachtgever (tandarts) is alleen acceptabel indien er *toezicht door derden* (professionals in het opleidingscircuit) op de opleiding is.
- De opleiding strekte tot het aanbrengen van eenvlaksvullingen maar er zijn drievlaksvullingen aangebracht.

CTG 13 AUGUSTUS 2013, C.2012.471, (TANDARTS-WAARNEMER)

- Een tandarts met ernstige gezondheidsklachten regelt een waarnemer.
- Klager heeft een klacht over de waarnemer maar spreekt 'eigen' tandarts hier op aan.

RTG GRONINGEN, 22 OKTOBER 2013, NR.
T2012/03, T2013/03,
T2013/01.(MONDHYGIENIST I)

- Tandarts E heeft een mondhygienist F. in dienst.
- Vele klachten over F leiden tot een tuchtzaak tegen E.
- Vraag is of F voldoende bekwaam is om de voorbehouden handelingen uit te voeren en of er aangaande de taakherschikking 'informed consent' geweest?
- Circulaire 2008-01-IGZ.

RTG ZWOLLE, 1 NOVEMBER 2013, NR. 2012.234. (MONDHYGIENIST II)

- Een grote tandartsenpraktijk heeft een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met een mondhygienist B waar in staat dat deze middels een VAR-verklaring in de praktijk gaat werken.
- De tandarts A is bestuurder van de praktijk en wordt aangesproken op het handelen van de zelfstandig werkende mondhygienist.
- Circulaire 2008-01-IGZ
- Overtreding van de tweede tuchtnorm: art. 47, eerste lid en aanhef onder b Wet BIG.

RTG DEN HAAG, 24 NOVEMBER 2015, NR. 2014-153B. (TANDARTSASSISTENTE)

- Tandarts C heeft een assistente de opdracht gegeven om wortelkanalen te spoelen. Spoelvloeistof: natriumhypochloriet. Klaagster kreeg toenemende pijn. Na hulpgeroep heeft tandarts C de behandeling weer overgenomen. Patiente is naar kaakchirurg doorgezonden. Tandarts heeft nazorg verleend en achteraf een geprek georganiseerd.
- Is spoelen van een wortelkanaal een voorbehouden handeling?
- Publicatie in het Nederlandse Tandartsenblad i.v.m. belang.

JURISPRUDENTIE TUCHTRECHT

Samenvatting:

- Bij het toetsen van de voorbehouden handelingen door medewerkers wordt er gekeken naar de wet BIG en de Circulaire 2008-01-IGZ.
- Ook bij niet voorbehouden handelingen - maar wel risicovolle handelingen - wordt er gekeken naar de bekwaamheid van het personeel.
- Onder omstandigheden kan een praktijkhouder - in zijn hoedanigheid als eindverantwoordelijke voor de verantwoorde zorg van de instelling - aangesproken worden op het handelen medewerkers die zelfstandig te werk gaan.
- Onder omstandigheden kan een praktijkhouder worden aangesproken op handelen van niet BIG-geregistreerde tandartsen werkzaam in zijn of haar praktijk.

NUTTIGE INFORMATIE

- Rol en positie van zorgverleners in de mondzorg, visiedocument NMT. Nieuwegein maart 2012. Update KNMT is in de maak.
- Circulaire IGZ “Taakherschikking in de tandheelkundige praktijk en het uitvoeren van voorbehouden handelingen door niet tandartsen”.

TAKE HOME MESSAGES

- Instellingen zoals tandartsenpraktijken vallen onder de Kwaliteitswet zorginstellingen. Bestuurders zijn eindverantwoordelijk voor de verantwoorde zorg die wordt geleverd: toezien dat alle medewerkers de geldende wet en regelgeving naleven. Controle en naleving o.a. door structurele functioneringsgesprekken.
- Dit geldt ook voor medewerkers die min of meer zelfstandig werken in de praktijk zoals mondhygiënisten met een VAR-verklaring.
- Voorbehouden handelingen. Algemeen: de eisen van de wet BIG. Voor niet voorbehouden handelingen gelden de eisen van opleiding en bekwaamheid.

TAKE HOME MESSAGES

Meer specifiek: de eisen van de Circulaire 2008-01-IGZ:

- De tandarts moet zich overtuigen van de bekwaamheid van de opdrachtnemer.
- Opleiding door uitsluitend de tandarts mag alleen als er toezicht is gehouden door derden op de opleiding: professionals in het opleidingscircuit.
- De tandarts geeft opdracht per patient en indien nodig aanwijzingen en evalueert de uitvoering. De opdrachtbeschrijving wordt schriftelijk vastgelegd in een protocol.

TAKE HOME MESSAGES

Inhoud Protocol:

- In het protocol staat **welke** voorbehouden en niet-voorbehouden handelingen in de praktijk worden gedelegeerd en aan wie.
- Verder wie bevoegd is de opdracht te geven, dat de patiënt toestemming dient te geven, dat de toestemming vast gelegd dient te worden in het dossier en
- De bevoegd- en bekwaamheid van alle medewerkers. (Opleidingen, diploma's & certificaten)
- Geldigheidsduur van het protocol.

TAKE HOME MESSAGES

- De tandarts is fysiek in de praktijk aanwezig voor overleg, advies en de mogelijkheid de mogelijkheid van tussenkomst: telefonische bereikbaarheid op afstand is niet voldoende.
- De opdrachtnemer moet zich redelijkerwijs bekwaam achten.
- De opdrachtnemer informeert de patient dat hij de voorbehouden handeling uitvoert in opdracht van de tandarts en vraagt de patient toestemming voor deze behandeling.

TOT SLOT

- Klacht- en tuchtrecht algemeen.
- Regeling aansprakelijkheid voor hulppersonen.
- Voorbehouden handelingen: de relevante wet- en regelgeving op het gebied van taakdelegatie.
- Jurisprudentie tuchtrecht: recente praktijkvoorbeelden.
- Take home messages.